

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.180/2022/2.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: dr. Pék Edina csilla

Az I. rendű alperes: ...

Az I. rendű alperes képviselője: dr. Taraszovics Ilona ügyvéd

A II. rendű alperes: ...

A II. rendű alperes képviselője: dr. Kain Beáta

A per tárgya: tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.942/2021/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 23.P.22.711/2019/55. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Megállapítja, hogy a felperes az általa megfizetett 163.186 (százhatvanháromezer-száznyolcvanhat) forint felülvizsgálati eljárási illetékből 130.586 (százharmincezer-ötszáznyolcvanhat) forint visszatérítését kérheti az adóhatóságtól.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű alperes 2008. március 20-án személygépjármű vételárának finanszírozása céljából kötött devizaalapú kölcsönszerződést (a továbbiakban: szerződés) a II. rendű alperes jogelődjével, a C.... C..... Zrt.-vel. A 120 hónap futamidőre nyújtott kölcsön összege 2.624.000 forint, devizaneme svájci frank (CHF), a havi törlesztőrészlet 33.270 forint, a teljes hiteldíjmutató (THM) 10,16% volt.

[2] Az I. rendű alperes a szerződés V. pontjában aláírásával igazoltan tudomásul vette, hogy a szerződés hatálybalépésekor érvényes „Kölcsön Személy- és Kishaszon-gépjárművek – Általános Szerződési Feltételek” (a továbbiakban: ÁSZF) a kölcsönszerződés elválaszthatatlan, 3. számú mellékletét képezi, annak tartalmát megismerte, és elfogadta, a szerződés által nem szabályozott kérdésekben az ÁSZF és a Hitelező Üzletszabályzatának rendelkezései az irányadók.

[3] A VI. pont szerint az adós tudomásul vette, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia-kamatláb változásának, valamint devizaalapú szerződések esetén az árfolyam változásának a kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontja szerint módosulhatnak.

[4] A VIII. pontban az adós kijelentette, hogy a kölcsönszerződést, annak valamennyi mellékletét a 2. számú melléklet kivételével elolvasta, megértette, alkalmazásukat elfogadta, azokból egy-egy példányt átvett.

[5] A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg az I. rendű alperes kockázatfeltárási nyilatkozatot írt alá. A nyilatkozat szerint az I. rendű alperes tájékoztatást kapott arról, hogy a devizakölcsönöknél a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztő részletek a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak. A törlesztő részlet

ingadozása a kamat- és árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztő részlet csökken) és kedvezőtlenül (adott havi törlesztő részlet növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amikor a forint gyengül a svájci frankkal vagy az euroval szemben (vagyis 1 svájci frankért vagy euroért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztő részlet növekszik. Amikor viszont a forint erősödik a svájci frankkal, illetve az euroval szemben (vagyis 1 svájci frankért vagy euroért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztő részlet csökken. A THM mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát és a devizakölcsön árfolyamkockázatát. A nyilatkozat aláírásával az I. r. alperes kijelentette, hogy az abban foglalt kockázatot megismerte, a nyilatkozatot megértette, az abban foglaltakat tudomásul vette. Kijelentette továbbá, hogy a II. rendű alperes jogelődjével a kölcsönszerződést a fenti költségek és kockázatok teljes körű ismeretében köti meg.

[6] A II. rendű alperes jogelődje 2010. december 31. napjával beolvadással megszűnt, jogutódja a II. rendű alperes.

[7] A II. rendű alperes elkészítette a DH2. törvény szerinti elszámolást, amely szerint a tisztességtelenül felszámított összeg 651.734 forint, amit az I. rendű alperes tartozásába beszámított. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

[8] A II. rendű alperes a 2016. május 5. napján kelt levelében azonnali hatállyal felmondta a szerződést. Egyben közölte, hogy az I. rendű alperes felmondás napján fennálló összes tartozása 1.643.762 forint, melyből 582.968 forint az elmaradt részletek összege. A II. rendű alperes a 2017. november 30. napján létrejött engedményezési szerződéssel a felperesre engedményezte a kölcsönszerződésből eredő követelését és annak járulékait.

[9] A felperes elsődleges keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 1.631.858 forint tőke és annak 2017. december 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a mindenkorij jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Az ügyleti kamat százalékos mértékének hiánya esetére előterjesztett másodlagos keresetében a kölcsönszerződés akként történő érvényessé nyilvánítását kérte, hogy az ügyleti kamat mértéke 8,86%, és az I. rendű alperest ugyancsak 1.631.858 forint tőke és annak 2017. december 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a mindenkorij jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A II. rendű alperest a másodlagos keresete tűrésére kérte kötelezni.

[10] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott – többek között – a kölcsönszerződés létre nem jöttére, érvénytelenségére [nem a hitelező írta alá a szerződést, az nem tartalmazza a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c), és e) pontjában foglaltakat], az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiányára, továbbá arra, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé.

[11] A II. rendű alperes nem ellenezte a kereset teljesítését.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította oly módon, hogy az ügyleti kamat mértékét 8,86%-ban határozta meg és az I. rendű alperest a

kereset szerint marasztalta. Mindezek tûrésére kötelezte a II. rendû alperest. Elrendelte továbbá az I. rendû alperes terhére megállapított tûke, késedelmi kamat és perköltség részletekben való teljesítését.

[13] Az I. rendû alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsõfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

[14] Indokolásában – többek között – megállapította, hogy a II. rendû alperes jogelõdje által nyújtott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes árfolyamkockázati tájékoztatással szemben támasztott követelményrendszernek. A II. rendû alperes jogelõdje által adott írásbeli árfolyamkockázati tájékoztatásban szerepel az, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag az I. rendû alperes viseli. Ugyanakkor hiányzik a jelentõs árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés, az arra vonatkozó figyelemfelhívás, hogy ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek a fogyasztót, jelen esetben az I. rendû alperest illetõen. Erre figyelemmel, és a II. rendû alperes jogelõdje árfolyamkockázati tájékoztatása alapján nem volt egyértelmûen felismerhetõ a kockázatvállalás jelentõsége, mert nem tartalmazott az abból eredõ – esetlegesen – súlyos gazdasági következményekre vonatkozó figyelmeztetést, felmérésükre nem adott kellõ alapot.

[15] A másodfokú bíróság rámutatott, az ÁSZF 21.d) pont utolsó bekezdése szerint rendkívüli árfolyamesemény vagy kamatváltozás bekövetkezte esetén a hitelezõ jogosult a még meg nem fizetett havi törlesztõ részleteket egyoldalúan megváltoztatni. Rendkívüli árfolyameseménynek minõsül az árfolyam szélsõséges (10%-ot meghaladó) növekedése a kölcsönszerzõdés alapárfolyamához képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pl. intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzpiaci szabályok rendkívüli, illetve nagymértékû megváltoztatása), amely a forint árfolyamát szélsõségesen befolyásolja. Ebbõl az I. rendû alperes számára egyértelmûvé kellett válnia, hogy a forint akár 10%-kal nagyobb árfolyamromlásával is számolni lehet. A kockázatteltáró nyilatkozatban, illetve a szerzõdésben nyújtott tájékoztatás azonban ezen ÁSZF rendelkezésre figyelemmel sem hívja fel a fogyasztó I. rendû alperes figyelmét kellõ súllyal, átlátható módon az árfolyamkockázat mibenlétére, az árfolyamromlás valós, lehetséges, jelentõs, ezen 10%-os mértéket akár jelentõsen meghaladó mértékére. Arra, hogy annak esetleges elõre nem látható bekövetkezése az adós fogyasztó gazdasági helyzetét rendkívül súlyosan érintheti. Tehát ezen ÁSZF rendelkezés figyelembevételével is csak az állapítható meg, hogy az I. rendû alperes a több, különbözõ helyen, nem áttekinthetõ szerkezetben szereplõ szerzõdési feltételek együttes értelmezése és egybevetése alapján legfeljebb csak kikövetkeztetni tudta az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Ez azonban a fentiek szerint szintén nem felel meg a világos, érthetõ és átlátható tájékoztatás követelményének. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a fent kifejtett szempontokat mérlegelve tért el a felperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott kúriai döntésben megjelent mérlegeléstõl.

[16] A másodfokú bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a nem megfelelõ tájékoztatás következtében a szerzõdés árfolyamkockázatot teljes mértékben az I. rendû alperesre telepítõ kikötése az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, a 209/A. § (2) bekezdése alapján pedig semmis szerzõdési kikötés. Miután pedig az árfolyamkockázatot a fogyasztóra hárító szerzõdési kikötés a szerzõdés elsõdleges tárgyához tartozik, a fõszolgáltatás része, ezáltal a tisztességtelensége miatti semmissége az rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján a teljes szerzõdés érvénytelenségéhez vezet.

[17] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozással, egyúttal felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjai, valamint a (3) bekezdése alapján.

[18] Megsértett jogszabályhelyként az rPtk. 209/A. § (2) bekezdését, 239. § (2) bekezdését, az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdését, továbbá a Pp. 346. § (5) bekezdését jelölte meg.

[19] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján előterjesztett kérelmét azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság indokolás nélkül eltért az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelése körében a Gfv.VII.30.270/2019 számú, BH 2020.152. számon is közétett döntéstől, amelynek [36] és [43] bekezdésében a Kúria a II. rendű alperesi jogelőd azonos szövegű árfolyamkockázati tájékoztatóját megfelelőnek találta.

[20] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján a joggyakorlat egységének kialakítása és a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében tartotta indokoltnak a felülvizsgálat engedélyezését. A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontra alapított kérelmét azzal indokolta, hogy a felülvizsgálat engedélyezése az ügy által felvetett jogkérdés különleges súlya és társadalmi jelentősége miatt szükséges.

[21] A Kúria előjáróban rögzíti, a felülvizsgálati kérelemben vitatott összeg az ötmillió forintot nem haladja meg, ezért a Pp. 408. § (2) bekezdése és 409. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránt kérelmet kellett előterjesztenie.

[22] A Kúria a felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta.

[23] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) a 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel a felperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet egyedül abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása, a jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére, valamint a Kúria közzétett határozatától való eltérésre tekintettel indokolt-e.

[24] Jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a (3) bekezdésében foglalt követelmények – az alábbiak szerint – nem teljesültek.

[25] A felperes kérelme szerint az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségének megítélésekor a másodfokú bíróság eltért a Kúria Gfv.VII.30.270/2019/6. számú, BH 2020.152. számon is közzétett határozatától.

[26] Ezzel összefüggésben a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet eltér a Kúria Gfv.VII.30.270/2019/6. számú határozatától, azonban e határozat kötelező erejűként nem hivatkozható.

[27] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában (a továbbiakban: JPE határozat) – az EUB határozataira is figyelemmel – azt az elvi tartalmú döntést hozta, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás, ha az átlagosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[28] A felperes által hivatkozott határozat a jelen perbelivel tartalmában azonos II. rendű alperesi kockázatteltérítést értékelve azt világosnak és érthetőnek találta, ezért a szerződést nem minősítette érvénytelennek. A Kúria rögzíti: e hivatkozott határozatot a Kúria a fenti JPE határozat előtt hozta meg, az tartalmilag ellentétes a JPE jogértelmezésével, ezért kötelező erejűként már nem hivatkozható {amit a jelen per II. rendű alperese által a Kúria Gfv.I.30.262/2020/20. számú végzése ellen előterjesztett jogegységi panasz eljárásban a Kúria a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozat [10] pontjában a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú határozattal kapcsolatosan meg is erősített; }.

[29] A PK vélemény alapján kialakult gyakorlata értelmében a Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást (Kúria Gfv.VI.30.303/2021/3., Pfv.V.21.247/2021/2.). A Kúria a felvetett kérdésben a felülvizsgálatot különösen akkor engedélyezi, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét érinti. A Kúria a felülvizsgálatot jogkérdés különleges súlyára és társadalmi jelentőségére figyelemmel is csak akkor engedélyezi, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában.

[30] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben felvetett jogkérdéssel azonos tartalmú tájékoztatást értékelve a JPE határozatot követően meghozott Gfv.I.30262/2020/20. számú, valamint a Gfv.VI.30.522/2021/4. határozatában már állást foglalt. Utóbbi határozatában kifejtette, a JPE határozatban megfogalmazott jogértelmezési mércéből az következik, hogy nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének az a tájékoztatás, amelyből az átlagosan tájékozott fogyasztó számára az ugyan érthető, miszerint az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, de az nem, hogy ez akár jelentősen

megemelheti fizetési kötelezettségeit, és amely lényegében (csak) arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére is változhat, mert ez nem elegendő arra, hogy az átlagosan tájékozott fogyasztó megalapozott döntést hozzon.

[31] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontban írt engedélyezési okok érdemi vizsgálatát az tette szükségteenné és zárta ki ezáltal a felülvizsgálat engedélyezését, hogy a felvetett jogkérdésben a Kúria a bemutatottak szerint, BHGY-ban közzétett eseti határozataiban állást foglalt. Ilyen esetekben pedig – miután a jogalanyok széles körét érintő jogkérdésben az egységes joggyakorlat érdekében a Kúria már precedensértékű határozatában iránymutatást adott – nincs szükség az egyébként nagy társadalmi jelentőséggel bíró devizahiteles ügyekben a felülvizsgálat engedélyezésére, mert a jogerős ítélet a Kúria kötelező erejű határozatként hivatkozható gyakorlatától nem tért el.

[32] A kifejtettek értelmében a Kúria a felvetett jogkérdésben már állást foglalt közzétett eseti döntésében és a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet azzal nem ellentétes. Erre tekintettel a felperes által előadott érvekre hivatkozással a Kúria nem látta engedélyezhetőnek a felülvizsgálatot, következésképpen azt a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

[33] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján a 39 - 41. § szerint meghatározott illetékalap után 2%, de legalább 10.000 forint, a jelen ügyben: 32.600 forint. Erre tekintettel a felperes az általa megfizetett 163.186 forintból 130.586 forintot visszaigényelhet az adóhatóságtól az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján. A Kúria erről az állami adóhatóságot a határozatának az elsőfokú bíróság útján való megküldésével értesíti [Itv. 81. § (2) bekezdés, 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet], egyúttal tájékoztatja a felperest, hogy az illeték visszatérítését az adóhatóságtól kérnie kell.

[34] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[35] A Kúria a határozatot tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2022. október 11.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző

